

วารสารพยาบาลตำรวจ
Journal of The Police Nurses

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
FACTORS AFFECTION TO PREVENTIVE BEHAVIOR ON DRUG AMONG UPPER
ELEMENTARY STUDENTS OF WAT PRATHUM WANARAM SCHOOL
IN HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS MAHA CHAKRI SIRIDHORN'S

กานดา สุขมาก¹

ยุวดี แตรประสิทธิ์²

kanda sugmak

Yuwadee Traprasit

¹พ.ต.ท.หญิง, อาจารย์ (สบ 3) กลุ่มงานอาจารย์, วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

²ร.ต.อ.หญิง, อาจารย์ (สบ 2) กลุ่มงานอาจารย์, วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

Police Nursing College, Police General Hospital, Royal Thai Police, Bangkok, 10330.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนบุคคล ครอบครัว และสังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย 2) ศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว และสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีการศึกษา 2557 ที่ได้รับ สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคม และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมีปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว สังคม และพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด อยู่ในระดับมาก 2) บุคคลและสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ และ 3) ปัจจัยบุคคลและสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 33.4

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the relationships between personal factor, family factor, social factor and behavior drug Prevention in upper elementary students, and 2) the factor associated with the variable of personal factor, family factor, and social factor affection to the behavior drug prevention in upper elementary students. One hundred and fifty in upper elementary students of Wat Pathum Wanaram school were purposive sampling for study. The research instrument were demographic data, scales for personal factor, family factors, and social factor, and behavior drug prevention in upper elementary students. Statistical analyzed by percentage, mean, standard deviation, Pearson's product -moment correlation and multiple linear regression analysis.

The results of the study were as follows:

- 1) The level of the personal factor, family factor, and social factor and behavior drug prevention in upper elementary students were high.
- 2) The personal factor and social factor were the significantly positive correlation with behavior drug prevention in upper elementary students at .01 level. The family factor was positive correlation and non-significant behavior drug prevention in upper elementary.
- 3) The family factor and social factor were predictive factors affecting behavior drug prevention in upper elementary students at the percentage of 33.4.

Keywords : preventive behavior on drug

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีมาเป็นเวลานาน ทุกประเทศต่างตระหนักถึงผลจากปัญหาที่เกิดขึ้นและได้พยายามร่วมมือกันหยุดยั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติด โดยองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 26 มิถุนายน ของทุกปี เป็นวันต่อต้านยาเสพติดโลก และจากรายงานสถานการณ์ของปัญหายาเสพติดโลก ประจำปี 2556 ของสำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nation Office on Drug and Crime: UNODC) กล่าวว่า สถานการณ์การผลิต และการลักลอบค้ายาเสพติด เกือบทุกประเทศทั่วโลกอยู่ในเกณฑ์คงที่ ปัจจุบันมีผู้ติดยาเสพติดประมาณ 200 ล้านคน (Thailand National Statistical Office, 2011) จากสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ยังคงมีอยู่ แม้จะมีการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดขึ้นเด็ดขาดอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่ก็พบว่าปัญหายาเสพติดยังมีการแพร่ระบาดอยู่ในกลุ่มเยาวชนนักเรียน นักศึกษา โดยผลสำรวจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จากตัวอย่างนักเรียน นักศึกษา 5,413,271 คน พบว่า มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดอยู่ 60,560 คน ในกลุ่มนี้มีนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเหล้าและบุหรี่มากที่สุด 58,539 คน แบ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 27,332 คน นอกจากนี้ยังสงสัยว่าค้ายาบ้า 17 คน ยังใช้ยาบ้า 275 คน เคยใช้ยาบ้า 980 คน มีผู้ที่บำบัดรักษาหายแล้ว 522 คน และในกลุ่มนักเรียนที่ยังใช้ยาอยู่ติดสารระเหยมากที่สุด รองลงมาเป็นยาบ้าและกัญชา (Chinakate, 2010) ซึ่ง Rodklai (2008) ได้กล่าวว่า ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องซับซ้อนและมีพลวัตรเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นชนิดของยาเสพติด ลักษณะการใช้ กลุ่มประชากรผู้ใช้ ทำให้ยากต่อการจัดการให้หมดสิ้นไปอย่างถาวร โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในช่วงอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรหลักที่ยังคงมีปัญหายาเสพติด ที่มีความเปราะบาง

มีความเสี่ยงต่อการใช้ชีวิตในสังคม ตลอดจนพฤติกรรมของเยาวชนในการดำเนินชีวิต เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เล่นการพนัน การเที่ยวสถานบันเทิง ใช้ยาพุ่มเพื่อย การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การทะเลาะวิวาท ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนที่อาจนำไปสู่การใช้ยาเสพติดและติดยาเสพติดในที่สุด หากปล่อยให้เยาวชนมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้อง ย่อมส่งผลเสียหายต่อการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และจากข้อมูลสรุปสถานการณ์ยาเสพติดปี 2557 ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) พบว่า อายุของผู้เข้าบำบัดรักษากลุ่มอายุน้อยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 15-19 ปี แสดงให้เห็นกลุ่มแนวโน้มของเด็กและเยาวชนที่มากเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น (Internal Security Operations Command, 2014)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า บุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการควบคุมตนเอง ซึ่งคอร์ไมเออร์และคอร์ไมเออร์ (Comier & Comier, 1979, as cited in Jinyi, 1997) กล่าวว่า กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีมารวมกันเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น บุคคลจะเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่จะป้องกันพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ด้วยตนเอง ส่วนครอบครัวมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยง เป็นผู้กำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้วัยรุ่นดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ผู้ปกครองและสังคมปรารถนา ถ้าผู้ปกครองมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม จะทำให้วัยรุ่นปฏิบัติตนในทางที่ถูกในทางกลับกันถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่ดี จะทำให้การพัฒนาทางด้านคุณธรรมถูกบดบัง ประพฤติตนไปในทางที่เสียหาย และต่อต้านสังคม โดยทำในสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ เช่น การใช้สารเสพติด ร้ายแรง เป็นต้น และสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งบาร์ริรา (Barrera,

1982, as cited in Moonpradub, 1998) กล่าวว่า แรงสนับสนุนทางสังคมเป็นความใกล้ชิด เป็นการช่วยเหลือ โดยให้สิ่งของแรงงาน รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล

ดังนั้น จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความตระหนักในอันตรายร้ายของยาเสพติด และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในโรงเรียน เพื่อไม่ให้ปัญหายาเสพติดกลับมามีผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ

การทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยบุคคล ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยการควบคุมตนเองในทฤษฎีของแบนดูราพัฒนามาจากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม ซึ่งมนุษย์มีความนึกคิดและสามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้ได้ ส่วนทักษะชีวิต (life skills) เป็นความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ เจตคติ และทักษะในอันที่จะจัดการกับปัญหารอบ ๆ ตัว ในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต (Department of Mental Health, 2000) และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งโกลเดนสันและลองแมน (Goldenson, 1984) ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็นการรับรู้วัตถุประสงค์ของ ความสัมพันธ์และเหตุการณ์ โดยอาศัยการสัมผัสจากอวัยวะรับสัมผัส แล้วแปลความหมายสิ่งเร้า ซึ่งสามารถแบ่งประเภทการรับรู้ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การรับรู้ทางอารมณ์ หมายถึง การรับรู้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ 2) การรับรู้ลักษณะของบุคคล 3) การรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคล และ 4) การรับรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม

ปัจจัยครอบครัว ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว โดยจากแนวคิดของทฤษฎีระบบอธิบายว่า ครอบครัวที่ดีจะต้องเต็มไปด้วยพลัง (energy) (Pratt, 1976, as cited in Pupai boon, 1998) สัมพันธภาพในครอบครัวมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ 1) สมาชิกทั้งหมดมีปฏิสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอในบริบทที่ต่างกัน 2) คงไว้ด้วยการติดต่อกับระบบอื่น ๆ นอกจากครอบครัวได้ 3) พยายามที่จะเผชิญปัญหาและเอาชนะปัญหาร่วมกันในครอบครัว เช่น ร่วมกันหาข้อมูล แนวทางตัดสินใจ และแก้ปัญหาาร่วมกันในกลุ่ม เป็นต้น และ 4) มีความยืดหยุ่นและสนใจที่จะตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ มีการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจในเรื่องของครอบครัวร่วมกัน ระหว่างสมาชิก ขณะเดียวกันต่างสนับสนุนสมาชิกแต่ละคนให้มีโอกาสเติบโตและเป็นตัวของตัวเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวนั้น เฮิร์ลล็อก (Hurlock, 1972) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ได้แก่ 1) แบบประชาธิปไตย (democratic rearing) 2) แบบเข้มงวดกดขี่หรือแบบเผด็จการ (autocratic rearing) และ 3) แบบปล่อยปละละเลย (laissez-faire rearing)

ปัจจัยด้านสังคม คาห์น (Kahn, 1979) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดความผูกพันในแง่ดีจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง ตลอดจนการรับรอง ยืนยัน หรือเห็นพ้องกับพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเงินทอง สิ่งของ หรืออื่น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

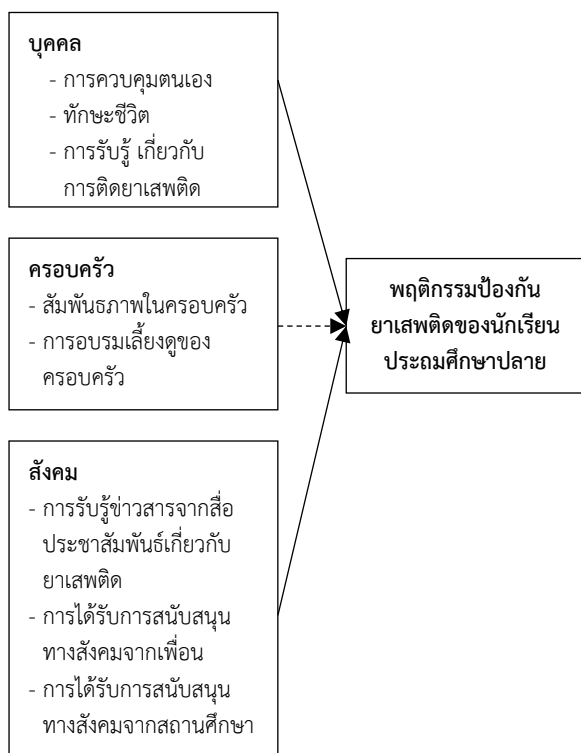
1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม กับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายของปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม ที่มีต่อ

พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียน
ประถมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
2. ปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากร เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่าง เป็นนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ที่ได้คัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เป็นแบบเลือกตอบ เพียง 1 คำตอบ และเติมคำในช่องว่างเพื่อสำรวจเพศสภาพ สถานที่อยู่อาศัย เกรดเฉลี่ย และค่าใช้จ่ายต่อเดือน

2. แบบสอบถามปัจจัยบุคคล ใช้ของ Chinakate (2010) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การควบคุมตนเอง ทักษะชีวิต และการรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติด มีจำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยครอบครัว ใช้ของ Chinakate (2010) ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว จำนวน 16 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสังคม ใช้ของ Chinakate (2010) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การรับรู้ข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติด การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการได้รับสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษาจำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

5. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด ใช้ของ Chinakate (2010) มีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยบุคคล ครอบครัว สังคม และพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.50-5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	อยู่ในมาก
2.50-3.49	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม ปัจจัยบุคคล ครอบครัว สังคม และพฤติกรรม ป้องกันยาเสพติด ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ (try out) ในนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาความเที่ยง (reliability) จากสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .85, .89, .94, และ .84 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์ การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของโรงพยาบาลตำรวจ (Institutional Review Board: IRB) ตามหนังสือเลขที่ จว.102/2558 ซึ่งภายหลังได้รับการอนุมัติ ผู้วิจัยได้เข้าไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน คุณประจักษ์ และเข้าพบตัวอย่างเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และประโยชน์ที่จะได้รับ แล้วให้ตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมวิจัยลงนามในเอกสาร และผู้วิจัยจะไม่ระบุชื่อ-นามสกุล ของตัวอย่าง การนำเสนอจะทำในภาพรวมของการศึกษาเท่านั้น ซึ่งจะไม่มีผลกระทบเสียหายต่อตัวอย่างแต่อย่างใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลตัวอย่างที่โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งใช้เวลาในการแบบสอบถามคนละ 60 นาที เมื่อทำเสร็จผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืน แล้วจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สภาพ สถานที่อยู่อาศัย เกรดเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ใช้การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ ส่วนปัจจัยบุคคล ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยสังคม และพฤติกรรมป้องกันยาเสพติด ใช้ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression analysis: MRA)

ผลการวิจัย

ตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน (ร้อยละ 50.67 และ 49.33) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา-มารดา จำนวน 125 คน (ร้อยละ 83.3) รองลงมาคือ อยู่กับญาติหรือเพื่อนหรือหอพัก จำนวน 11 คน (ร้อยละ 7.3) เกรดเฉลี่ยรวมทุกรายวิชาในปีการศึกษา 2557 อยู่ในช่วง 3.01-4.00 จำนวน 76 คน (ร้อยละ 50.7) รองลงมา คือ เกรดเฉลี่ย 2.00-3.00 จำนวน 65 คน (ร้อยละ 43.3) และน้อยกว่า 2.00 จำนวน 9 คน (ร้อยละ 6) ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ได้รับจากผู้ปกครองอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาท จำนวน 87 คน (ร้อยละ 58) รองลงมาคือ ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 58 คน (ร้อยละ 38.67)

ปัจจัยบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=.32) ปัจจัยครอบครัวตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=.54) ปัจจัยสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=.41) และพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=.66)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยสังคม (SOC) และปัจจัยบุคคล (PER) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย (PRO) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.56$ และ $.31$ ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยครอบครัว (FAM) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย (PRO) แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ปัจจัยบุคคลและสังคมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทำนายได้ร้อยละ 33.4 ดังแสดงในตาราง 2

ตัวแปรในการศึกษา

PRO	หมายถึง	พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียน ประถมศึกษาตอนปลาย
PER	หมายถึง	ปัจจัยบุคคล
FAM	หมายถึง	ปัจจัยครอบครัว
SOC	หมายถึง	ปัจจัยสังคม

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม กับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย (n=150)

ตัวแปร	PER	FAM	SOC	PRO
PER	1.000			
FAM	.438**	1.000		
SOC	.320**	.268**	1.000	
PRO	.305**	.154	.560**	1.000

**p<.01

ตาราง 2 ปัจจัยทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งใช้การวิเคราะห์พหุคูณ (MRA) ด้วยวิธี Enter

ตัวแปร	b	S.E.	BETA	t	p
Constant	.173	.549		.315	.753
PER	.332	.158	.162	2.094	.038
FAM	-.070	.093	-.057	-.750	.455
SOC	.851	.117	.524	7.264	.000

F(3,146)=24.410, p=.000

R=.578, R²=.334, Adjust R²=.320,

การอภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.51, S.D.=.32) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีการรับรู้ว่ายาสเสพติดมีโทษ หากใครติดยาสเสพติดก็ยากที่จะเลิกได้ อีกทั้งยังทำลายอนาคต และก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม จึงทำให้นักเรียนมีการควบคุมตัวเองไปในทิศทางดี เมื่อพบปัญหาจะพยายามคิดหาสาเหตุของปัญหาและหาทางแก้ไขได้ ส่วนปัจจัยครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.71, S.D.=.54) เช่นกัน แสดงว่า พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวมีการแสดงบทบาท หน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนประพฤติดี ดังที่ Sookjam (2008) ได้ศึกษาพบว่า ระบบหน่วยย่อยของ

ผู้ปกครองและบุตร (parent-child subsystem) เป็นระบบที่มีการแสดงบทบาทหน้าที่ของบิดา-มารดาอันพึงแสดงต่อบุตร และบุตรพึงแสดงต่อบิดา-มารดา ในลักษณะเอื้ออาทร ห่วงใยต่อกัน ส่วนระบบย่อยพี่น้อง (sibling subsystem) เป็นระบบย่อยที่บุตรมีความสัมพันธ์กันเอง โดยแสดงบทบาทหน้าที่ของพี่-น้อง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักเรียนรับรู้ถึงความช่วยเหลือจากครอบครัวในการป้องกันยาเสพติด และปัจจัยสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.51, S.D.=.41) 41 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดที่ดี และจากการศึกษานี้ยังพบว่า พฤติกรรมป้องกันยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.06, S.D.=.66) เพราะนักเรียนมีความกล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธหากมีคนมาชวนเสพยาเสพติด ทำให้เกิดพลังในการป้องกันตนเองจากภายใน และทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

จากสมมติฐานที่ 1 “ปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสังคมและบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ Chinakate (2010) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด ทำให้นักเรียนสามารถ

ป้องกันตัวเองจากยาเสพติดได้ แต่จากการศึกษาของ พรภัก พานพิศ (Panpit, 2009) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ พบว่าครอบครัวและเจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการศึกษายังมีความขัดแย้งกัน ดังนั้นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันจึงอาจต้องอาศัยตัวของนักเรียน ครอบครัว และสังคม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเสพยาเสพติดในเยาวชน

สมมติฐานที่ 2 “ปัจจัยบุคคล ครอบครัว และสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย” ผลการศึกษาพบว่า มีเพียงปัจจัยสังคมและบุคคลเท่านั้นที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 33.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียนมีการส่งเสริมความรู้เรื่องของการเสพยาเสพติดจากสื่อหรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผลให้ปัจจัยสังคมและบุคคลมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด โดยจากการศึกษาของ Jindatong (2012) ที่ศึกษาพฤติกรรมที่มีส่วนในการป้องกันยาเสพติด พบว่าองค์ประกอบของกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา คือ การทำกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร รวมถึงมีการสอนการปฏิเสธยาเสพติดทำให้นักเรียนกล้าตัดสินใจเลือกแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสังคมและบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย แต่ก็อาจมีปัจจัยอื่น ๆ อีก ที่ผู้วิจัยไม่ได้

ศึกษา ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป อาจศึกษาด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดเพิ่มเติม อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Bandura, A. (1997). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice hall.
- Chinakate, S. (2010). *Factors affection to preventive behavior on drug among the vocational certificate students in colleges under the provincial vocational education of Ratchaburi* (Thesis Master Degree of Education). Department of Education Foundations, Graduate School, Silpakorn University, Nakhon Pathom.
- Department of Mental Health. (2000). *Mental health with EQ. Conference Proceedings, 2000*. Nonthaburi.
- Goldenson, R. M. (1984). *Longman dictionary of psychology and psychiatry*. New York: Longman.
- Hurlock, E. B. (1972). *Child development*. New York: McGraw-Hill
- Internal Security Operations Command. (2014). *News of internal security operations command*. Retrieved from <http://www.isoc.go.th/>
- Jindatong, B. (2012). *The strategy for drug abuse prevention and remedy in school* (Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Department of Educational Administration). Graduate School, Silpakorn University, Nakhon Pathom.
- Jinyi, P. (1997). *Behavior analysis and behavioral customization*. Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Kahn, R. L. (1979) Aging and social support. In M. W. Riley (Ed.), *Aging from birth to death*. Interdisciplinary perspectives: Westview Press, Boulder, 77-91.
- Moonpradub, D. (1998). *Social support and adaptation of early adolescents* (Master's Thesis). Family Health, Graduate School, Mahidol University, Salaya, Nakhon Pathom.
- Pinklai, T. (2004). *Health behavior concerning prevention of drug addiction for the upper secondary level students in school under the jurisdiction*

- of the Department of General Education in Nonthaburi province* (Master's Thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Panpit, P. (2009). *Factors affecting preventive behaviors against drugs of non-formal education students in Prapradaeng district, Samutprakarn province* (Thesis Master of Arts, Social Sciences for Development). Dhonburi Rajabhat University, Bangkok.
- Pupaiboon, R. (1998). *Family nursing: Concept, theory and implementation* (3rd ed.). Bangkok: V. J. printing.
- Rodklai, K. (2008). Ministry of Education releases drug addiction policy focus on child voice filter-
revive morality. Khaosod, pp. 15.
- Sookjam, S. (2008). *Behaviors in addict student prevention among secondary school in some subdistrict administrative organization Sakao province* (Master's Thesis). Khon Kaen University, Khon Kaen.
- Thailand National Statistical Office. (2011). *Summary of key statistics and highlights: Census results 2010*. Bangkok: National Statistical Office.